

Dārzenkopības nozares apskats par 2016. gadu.

Dārzeņu audzētājiem 2016. gada sezona nebija no vieglākajām. Tā prasīja zināšanas un laiku lauku apsekošanā. Bija nepieciešams meklēt jaunus risinājumus un prasīt padomus, spēt izdarīt korekcijas audzēšanas stratēģijā.

Kā jau katru gadu, arī 2016. gadā savas korekcijas ienesa klimatiskie apstākļi, kas, jāatzīst, kļūst nepastāvīgāki, neprognozējamāki, un iespējamās straujās izmaiņas jau kļūst par ikdienu.

Veģetācijas perioda otrajā mēnesī maijā iestājās vasaras gaisa temperatūra un sausums. Tas ietekmēja visu agro dārzeņu ražu, tajā skaitā radot nopietnu kaitēkļu izplatību. Noteikti ir jāmin kāpostu cekulkodes izplatība, kas apdraudēja teju vai visus kāpostu dzimtas dārzeņus. Savukārt lietainais un vairs ne tik siltais augusts radīja papildus draudus dažādu ar augsni saistītu patogēnu izplatībā, nopietni apdraudot dārzeņu spēju uzglabāties. Vismaz sezonas noslēgums bija gana labvēlīgs, jo novākšanas apstākļi lielākai daļai dārzeņu bija labvēlīgi.

Kvalitatīvu galviņkāpostu šogad būs mazāk, jo kāpostu cekulkodes masveida savairošanās jau maijā ievērojami ietekmēja visa veida galviņkāpostu attīstību. Bojājumus pastiprināja arī citi kaitēkļi, kā rezultātā bīstamākas kļuva arī slimības.

Agrie burkānu sējumi cieta no sausuma. Savukārt tie, kas tika iesēti jūnijā, attīstījās ļoti labi. Pārmērīgie nokrišņi vasaras otrajā pusē mēdza izraisīt sakņu bojājumus sējumiem, kas bija iesēti līdzenu lauku zemākajās vietās.

Sarkanās bietes joprojām Latvijā tiek audzētas lielos apjomos un arīdzan eksportētas. Biešu ražība bija laba. Vienīgi laukos, kur nav noregulēts mitruma režīms, bietes noslīka.

No sīksīpoliņiem stādītie sīpoli attīstījās labi, tikai veģetācijas perioda otrajā pusē ļoti attīstījās nezāles un līdz ar to arī slimības. Ražas lielumu tas īsti nepaspēja ietekmēt, toties uzglabāšanās spēju slimības ievērojami pasliktināja. No sēklām sētie sīpoli cieta no sausuma un karstuma maijā, tādēļ ražas bija mazākas.

Ķirbjaugiem 2016. gads kopumā bija labvēlīgs. Vairāk resursu bija jāpatērē, lai pasargātu sējumus un stādījumus no slimībām, un atsevišķās vietās ražu ietekmēja nezāļu klātbūtne.

Latvijas dārzeņu audzētāji jau sesto gadu piedalījās programmā “Skolas auglis”, kur skolēni varēja saņemt 100 gramus svaigu dārzeņu un augļu trīs reizes nedēļā.

Attīstoties “zaļajiem iepirkumiem”, zemniekiem bija labākas iespējas pieteikt produktus piegādēm, tomēr ne visos gadījumos tas tika izmantots. Gadījumos, kad konkursos bija uzvarējušas starpnieku kompānijas, dažkārt tika konstatēts, ka ar mūsu zemnieku vārdiem piegādēs bija atrodama citu valstu izcelsmes produkti.

No Eiropas Savienības atbalstiem dārzenkopībai 2016. gadā bija pieejams atbalsts integrētai audzēšanai, atbalsts bioloģiskajai audzēšanai un brīvprātīgi saistītais atbalsts. Kompensācijām par Krievijas embargo bija iespējams pieteikties par šādiem apjomiem: 1264 t ražotāju organizācijām (RO) un 2336 t individuālajiem ražotājiem. Pieteicās viena ražotājorganizācija ar 2269 tonnām burkānu, tā aizpildot tikai 63% no kopējā apjoma. No tā var secināt, ka jāpārskata sadalījums produkcijas apjomiem starp RO un individuālajiem ražotājiem.

Tirgū katru gadu parādās arī arvien jauni vietējo audzētāju dārzeņu produkti, piemēram, krāsainie burkāni un garšaugi podiņos.

Joprojām trūkst zaļumu dārzeņu, garšaugu un pākšaugu svaigam patēriņam.

Māris Narvils,

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra

Augkopības nodaļas vecākais speciālists dārzkopībā